

Sygn. akt: I C 518/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2022 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Anna Kurzynowska-Drzażdżewska
Protokolant:	Sekretarka Paulina Warchoł

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2022 r. w Giżycku na rozprawie

sprawy z powództwa S. (...) K. (...) O. (...) im. (...). S. z siedzibą w G.

przeciwko S. Z.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sędzia Anna Kurzynowska-Drzażdżewska

Sygn. akt I C 518/21

UZASADNIENIE

Powódka S. (...) K. (...) O. (...) im. (...). S. z siedzibą w G. wniosła przeciwko pozwanej S. Z. pozew o zapłatę kwoty 28.760,34 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 14.05.2021 r. do dnia zapłaty tytułem niespłaconej pożyczki. Nadto domagała się zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że udzieliła T. Z. na podstawie umowy pożyczki nr (...) pożyczki w kwocie 44.000,00 zł, zaś poręczycielem umowy została pozwana S. Z.. Śmierć pożyczkobiorcy oraz brak spłaty należności wynikającej z umowy pożyczki implikuje, zdaniem powódki po stronie pozwanej obowiązek spłaty zadłużenia.

Pozwana S. Z. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wskazała, iż jest osobą schorowaną, od dwudziestu lat leczy się w związku z chorobą nowotworową, ma 83 lata. W uzasadnieniu podniosła, że o poręczeniu umowy dowiedziała się po śmierci męża podczas rozmowy telefonicznej z przedstawicielami powoda. Zgodziła się wówczas na spłatę w kwocie po 250 zł miesięcznie, na co powód nie wyraził zgody. Podała, że w związku z trudną sytuacją materialną, leki i opłaty comiesięczne pochłaniają większość jej emerytury i nie jest w stanie udźwignąć dodatkowych obciążeń.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 22.11.2016 r. T. Z. zawarł ze S. (...) K. (...) O. (...) im. (...). S. z siedzibą w G. umowę pożyczki na dowolny cel konsumpcyjny nr (...) w kwocie 44.000,00 zł. Pożyczkobiorca otrzymał kwotę wynikającą z umowy pożyczki, którą miał spłacić do 10.05.2024 r. w ratach określonych w harmonogramie. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki była umowa

ubezpieczenia indywidualnego (...) w Towarzystwie (...) W. (...) S. (...) Kas O. z siedzibą w S.. Nadto umowę pożyczki poręczyła pozwana S. Z., żona pożyczkobiorcy.

/ **dowody** : umowa pożyczki – k. 9-11v,

harmonogram spłat – k. 12-13,

tabela prowizji i opłat – k. 14-16,

regulamin udzielania kredytów – k. 17-19)

Przedmiotem ubezpieczenia umowy pożyczki były następstwa nieszczęśliwego wypadku, zawału serca lub udaru mózgu, tj. śmierć ubezpieczonego w następstwie tychże zdarzeń a także całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku.

/ **dowody** : polisa indywidualnego ubezpieczenia – k. 68-69,

ogólne warunki ubezpieczenia – k. 70/

Pożyczka została zaciągnięta na poczet spłaty innych zobowiązań pożyczkowych T. Z., a także na zaspokajanie bieżących potrzeb pożyczkodawcy i częściowo również pozwanej S. Z., z których to środków pożyczkobiorca zakupił pozwaną kurtkę i fotel. Pożyczkobiorca był uzależniony od alkoholu, namawiał pozwaną do zaciągania pożyczek, groził pozwaną, że jak nie podpisze to nie da jej jeść, wielokrotnie wyzywał pozwaną i wszczywał awantury. Pozwana zdecydowała się na poręczenie pożyczki mówiąc: „muszę to zrobić bo nie będę miała życia, mąż będzie agresywny i nie da mi żyć”. Pożyczki pożyczkobiorcy udzielono ze świadomością, że pożyczkobiorcy zostanie 100 zł na życie z emerytury, po opłaceniu innych zobowiązań pożyczkowych. Pozwana również zgodziła się na takie rozwiązanie, albowiem wiedziała, że pożyczkobiorcy zostanie wówczas kwota, która uniemożliwi mu zakup alkoholu, i że nie będzie wówczas awantur w domu. Przed zawarciem umowy pożyczki pożyczkodawca poinformował pozwanego poręczyciela, że w razie śmierci pożyczkobiorcy nie będzie musiała spłacać zadłużenia z tytułu zawartej umowy pożyczki, albowiem umowa pożyczki jest ubezpieczona.

/ **dowód** : zeznania świadka I. (...) – k. 75,

zeznania świadka L. P. – k. 75v,

twierdzenia pozwanej – k. 75v/

T. Z. nie spłacał zadłużenia w terminie. Pożyczkobiorca zmarł w dniu 17.06.2020 r. Pozwana odrzuciła spadek po w/ w spadkodawcy.

Pismem z dnia 25.06.2020 r. wezwano pozwaną do zapłaty zadłużenia z tytułu zawartej przez pożyczkobiorcę umowy pożyczki. Na dzień 25.06.2020 r. wysokość zadłużenia wynosiła 27.308,93 zł.

/ **dowód** : wezwanie do zapłaty – k. 21/

Pozwana ma 83 lata, od 1993 r. leczy się na nowotwór. Po śmierci męża korzysta z pomocy opiekunki. Jest w trudnej sytuacji finansowej, utrzymuje się z emerytury w wysokości 1.850 zł na rękę, ponosi koszty zakupu lekarstw w kwocie około 300 zł, koszt opłat mieszkaniowych w kwocie 600 zł miesięcznie, opłaty za prąd w kwocie 70 zł. Oprócz tego ponosi koszt wyżywienia, koszt usług opiekunki i dojazdu do lekarza.

/ **dowód** : zeznania pozwanej – k. 61-61v/

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne w sprawie Sąd ustalił na podstawie zaoferowanych przez strony dokumentów, w szczególności umowy pożyczki, a także umowy ubezpieczenia i wezwania do zapłaty kierowanego do S. Z.. Pozwana owych okoliczności nie kwestionowała, a przy tym nie kwestionowała okoliczności związanych z powstaniem stosunku poręczenia, a także wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia.

W świetle art. 876 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Jednocześnie zgodnie z treścią art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W ocenie Sądu powództwo jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu w całości. W szczególności Sąd miał na względzie okoliczności związane z podpisaniem przez pozwaną umowy poręczenia pożyczki udzielonej T. Z.. Jak bowiem zostało w sprawie wykazane, przed zawarciem umowy pożyczki pożyczkodawca poinformował pozwaną poręczycielkę, że w razie śmierci pożyczkobiorcy nie będzie musiała spłacać zadłużenia z tytułu zawartej umowy pożyczki, albowiem umowa pożyczki jest ubezpieczona. Powód w żaden sposób nie przeczył twierdzeniom prezentowanym przez pozwaną w tym zakresie, ani nie podjął (a nawet nie próbował podejmować) w tym zakresie jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej. W tym kontekście zatem Sąd uznał stanowisko pozwanej za całkowicie wiarygodne, konsekwentnie wszak podnoszone w toku przedmiotowej sprawy. W tej sytuacji należy stwierdzić, że pozwana podpisując umowę poręczenia działała pod wpływem błędu polegającego na przekonaniu, iż pożyczka jest ubezpieczona i nie będzie musiała płacić, w razie gdyby coś się stało pożyczkobiorcy. Błąd ten powstał z winy pracownika pożyczkodawcy, który informacji tej (a wręcz gwarancji) udzielił pozwanej przed zawarciem umowy pożyczki. Stwierdzić należy, że gdyby pozwana posiadała pełną i świadomą wiedzę o tym, iż poręczenie w istocie implikować będzie po stronie pozwanej obowiązek spłaty należności z tytułu owej umowy – być może nie zgodziłaby się na poręczenie umowy. W tym zakresie w ocenie Sądu nie złożenie przez pozwaną oświadczenia o uchyleniu się od skutków złożenia oświadczenia woli w terminie określonym w art. 88 § 2 k.c. pozostaje bez wpływu na realia przedmiotowe sprawy, bowiem okoliczności zawarcia umowy poręczenia i to, jakich informacji udzielono pozwanej przy jej podpisaniu nie mogą być obojętne przy ocenie żądania w świetle art. 5 k.c. Zaakcentowania wymaga, że powód, jako strona umowy pożyczki i umowy poręczenia, jest podmiotem fachowym, zajmującym się zawodowo udzielaniem pożyczek konsumentom, a zatem osobom będącym słabszą stroną stosunków zobowiązaniowych. Działanie powoda zatem powinno polegać na udzielaniu konsumentom fachowych i wyczerpujących informacji. Tymczasem pozwana nie została szczegółowo zapoznana ani ze skutkami wynikającymi z zawartej umowy poręczenia, ani z warunkami umowy ubezpieczenia pożyczki. Brak zapoznania z tymi warunkami ma szczególne znaczenie, gdyż w samej treści umowy pożyczki znajduje się jedynie sformułowanie, iż zabezpieczeniem jest umowa ubezpieczenia. Powód nie wykazał, by pozwana posiadała wiedzę na temat tego, iż ubezpieczenie dotyczy jedynie szczegółowo określonych zdarzeń. Jak wynikało z jej zeznań, pracownik powoda przekonywał ją jedynie o tym, że umowa jest ubezpieczona i nie będzie płacić. Nie wyjaśniono nadto pozwanej, że nie każda śmierć objęta jest ochroną ubezpieczeniową, zaś pozwana pozostawała w przekonaniu, że ubezpieczenie obejmuje każdy wypadek. Brak wiedzy pozwanej o warunkach ubezpieczenia pożyczki w powiązaniu z błędną informacją udzieloną przez pracownika pożyczkodawcy był jedną z okoliczności decydujących o podjęciu przez pozwaną decyzji o poręczeniu. Abstrahując w tym miejscu od łączącego pozwaną z powodem umowy poręczenia pożyczki Sąd dostrzegł, że o braku wiedzy pozwanej o warunkach ubezpieczenia pożyczki świadczy fakt, że pomimo tego, iż przyczyną śmierci pożyczkodawcy miał być udar, a zatem jedna z okoliczności objętych umową ubezpieczenia – pozwana w toku przedmiotowej sprawy nie powoływała tej okoliczności jako wyłączającej jej odpowiedzialność z tytułu zawartej przez T. Z. umowy pożyczki. Konsekwentnie mówiła jedynie o zapewnieniach pożyczkodawcy co do braku po jej stronie obowiązku spłaty pożyczki z racji umowy ubezpieczenia, niezależnie od okoliczności.

Przytoczone okoliczności dowodzą o naruszeniu przez powoda nie tylko art. 384 k.c. i 385 k.c., ale również podstawowych zasad rzetelności i uczciwości. Takie działanie powoda niewątpliwie należy ocenić jako nadużycie prawa, nie zasługujące na ochronę.

W kontekście dochodzonego roszczenia dostrzec należało również okoliczności udzielenia pożyczki pożyczkobiorcy, sytuacji osobistej pozwanej w związku z zawarciem tej pożyczki, a w szczególności działania pozwanej pod przymusem. Pożyczka została zaciągnięta przez T. Z. na poczet spłaty innych zobowiązań pożyczkodawcy T. Z., a także na zaspokajanie bieżących potrzeb pożyczkodawcy i częściowo również pozwanej S. Z., z których to środków pożyczkobiorca zakupił pozwanej kurtkę i fotel. Pożyczkobiorca był uzależniony od alkoholu, namawiał pozwaną do zaciągania pożyczek, groził pozwanej, że jak nie podpisze to nie da jej jeść, wielokrotnie wyzywał pozwaną i wszczynał awantury. Pozwana zdecydowała się na poręczenie pożyczki mówiąc: „muszę to zrobić bo nie będę miała życia, mąż będzie agresywny i nie da mi żyć”. T. Z. mówił do pozwanej „ja ci nic nie będę gotował, zdechniesz jak nie podpiszesz”. Okoliczności te wynikały z korespondujących wzajemnie zeznań świadków I. (...).P., którzy znali sytuację osobistą pozwanej. W tej sytuacji również wymaganie obecnie od pozwanej spłaty zadłużenia zaciągniętego przez jej małżonka w takich okolicznościach faktycznych, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie – stałoby w sprzeczności do zasad współżycia społecznego. Nadto Sąd dostrzegł, że sporna umowa pożyczki, którą poręczyła pozwana została niemal w całości spożytkowana na poczet spłaty wielu innych zobowiązań pożyczkodawcy, z którymi pozwana nie miała nic wspólnego. Tym bardziej zatem obciążanie jej obowiązkiem zwrotu tejże pożyczki byłoby nieuzasadnione, w sytuacji gdy z zaciągniętego przez T. Z. zobowiązania pozwana nie czerpała w zasadzie żadnych korzyści, a jej jedyną motywacją przy poręczeniu tejże umowy była nadzieja na niewszczynanie awantur przez zmarłego męża. Dodatkowo nie można tracić z pola widzenia, że przy osiągniętych przez pozwaną dochodach, jak i jej ogólnej sytuacji osobistej i finansowej kwota poręczenia jest bardzo duża, wprost niemożliwa do spłaty (co zdaje się niweczyć sens spornej czynności, jako zabezpieczenia zobowiązania). W tych warunkach, w ocenie Sądu orzekającego w przedmiotowej sprawie stwierdzić należy, że pożyczkodawca nie weryfikował, ani nie ocenił realnie sytuacji materialnej pozwanego poręczyciela i możliwości spłaty pożyczki, co przeczy nie tylko należyтым działaniom profesjonalnego podmiotu udzielającego pożyczek, lecz także podstawowym cechom przeciętnego obywatela dbającego o swe interesy. W ocenie Sądu powód również nie zweryfikował należycie sytuacji samego pożyczkobiorcy T. Z.. Pożyczki pożyczkobiorcy udzielono ze świadomością, że pożyczkobiorcy zostanie zaledwie 100 zł na życie z emerytury, z uwagi na opłacanie także innych zobowiązań pożyczkodawcy. Pozwana również zgodziła się na takie rozwiązanie, albowiem wiedziała, że pożyczkobiorcy zostanie wówczas taka kwota, która uniemożliwi mu zakup alkoholu, i że nie będzie wówczas awantur w domu. W takiej sytuacji powód po zweryfikowaniu realnej możliwości spłaty pożyczki przez pożyczkodawcę, a także poręczyciela, nie mógł oczekiwać, że pożyczka zostanie kiedykolwiek zwrócona. Zarówno bowiem pożyczkobiorca T. Z., jak i pozwana w przedmiotowej sprawie, już w chwili zawierania spornej umowy, w istocie nie mieli możliwości zwrotu tej pożyczki. Pomimo tych okoliczności powód tejże pożyczki w/w udzielił, a skutki takiej decyzji pożyczkodawcy nie mogą w chwili obecnej obciążać pozwanej, która dodatkowo znajduje się w fatalnej sytuacji, zarówno finansowej, jak i osobistej. Dostrzec bowiem należy, że pozwana ma 83 lata, od 1993 r. leczy się na nowotwór. Po śmierci męża korzysta z pomocy opiekunki. Utrzymuje się z emerytury w wysokości 1.850 zł na rękę, ponosi koszty zakupu lekarstw w kwocie około 300 zł, koszt opłat mieszkaniowych w kwocie 600 zł miesięcznie, opłaty za prąd w kwocie 70 zł. Oprócz tego ponosi koszt wyżywienia, koszt usług opiekunki i dojazdu do lekarza. Powód, chcąc uzyskać zabezpieczenie umowy pożyczki musiał zweryfikować sytuację pozwanej, a skutki zaniechania tego obowiązku, zdaniem Sądu obciążać mogą obecnie tylko i wyłącznie powoda.

Z powyższych względów Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie uznał, iż uwzględnienie dochodzonego roszczenia nie może znaleźć akceptacji społecznej i uzasadnia oddalenie powództwa jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego na podstawie art. 5 k.c. W tej sytuacji Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.